

Sygn. akt II UK 297/17

POSTANOWIENIE

Dnia 17 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z wniosku A. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 kwietnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 stycznia 2017 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 26 stycznia 2017 r.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie prawa materialnego: art. 49 pkt 1 w związku z art. 3 ust. 1-7 i art. 4 pkt 2 i 5 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 664 ze zm.), przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przez przyjęcie przez Sąd drugiej instancji, że wnioskodawca spełnił określone w tych przepisach warunki do nabycia prawa do emerytury pomostowej, przy uwzględnieniu okresu pracy wykonywanej za pośrednictwem M. w G. u armatorów zagranicznych jako członka załogi statków morskich (stewarda); art. 51 w związku art. 2 pkt 2 i pkt 3 oraz art. 3 ust. 1-7 i art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych, przez uwzględnienie okresów pracy wykonywanej za pośrednictwem M. w G. u armatorów zagranicznych na

stanowisku stewarda jako pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, podczas gdy członkowie załóg statków morskich nie są zazwyczaj pracownikami w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, co w konsekwencji skutkowało stwierdzeniem, że ubezpieczony nabył prawo do emerytury pomostowej w sytuacji, gdy nie wykazano, aby ubezpieczony związany był w tych okresach stosunkiem pracy i posiadał tym samym status pracownika, co w przypadku nieposiadania takiego statusu uniemożliwiłoby zaliczenie powyższych okresów do pracy w szczególnych warunkach; a także naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c., przez powielenie błędnych ustaleń Sądu pierwszej instancji w zakresie wykazania przez wnioskodawcę okresu pracy w szczególnych warunkach wynikającego z pkt 23 załącznika nr 1 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości w praktyce przy ich stosowaniu, a mianowicie czy można zaliczyć do okresów pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych okres pracy członka załogi statku morskiego (w przedmiotowej sprawie na stanowisku stewarda), wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany przez pośrednika, niebędącego płatnikiem składek”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie trzeba przypomnieć, że ograniczenia dopuszczalności wnoszenia skargi kasacyjnej wynikają z konstytucyjnej roli Sądu Najwyższego w systemie organów wymiaru sprawiedliwości. Zgodnie bowiem z art. 1 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 1254 ze zm.), rolą tego Sądu w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości pozostaje zapewnienie w ramach nadzoru zgodności z prawem oraz jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych przez rozpoznawanie kasacji oraz innych środków odwoławczych, podejmowanie uchwał rozstrzygających zagadnienia prawne i rozstrzyganie innych spraw określonych w ustawach. Skarga kasacyjna nie jest więc (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od

każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia, gdy się weźmie nadto pod uwagę, że Konstytucja w art. 177 ust. 1 gwarantuje jedynie dwuinstancyjne postępowanie. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się w jednolicie (także na tle art. 32 i 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych), że okresy wykonywania pracy za granicą w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi mogą być uznane za okresy zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, pod warunkiem opłacenia składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (wyroki: z dnia 21 stycznia 2010 r., II UK 162/09, LEX nr 583806; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 286/09, LEX nr 602705; z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882; z dnia 8 marca 2003 r., II UK 196/02, OSNP

2004 nr 8, poz. 144; z dnia 12 lipca 2011 r., II UK 382/10, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 221; z dnia 19 kwietnia 2016 r., II UK 196/15, LEX nr 2044476).

We wszystkich tych orzeczeniach podkreśla się, że dobrowolne opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne pod rządami przepisów prawa polskiego nie sprzeciwiało się uwzględnieniu udokumentowanego zatrudnienia u armatora zagranicznego przy ustalaniu uprawnień emerytalnych ubezpieczonego, zwłaszcza gdy wedle przekonujących ustaleń faktycznych w sprawie ubezpieczony świadczył pracę u armatorów zagranicznych na podstawie stosunku pracy jako członek załogi statku morskiego, który wykonywał odpłatnie pracę podporządkowaną. Okresy wykonywania takiej pracy powinny zostać ubezpieczonemu zaliczone do okresów pracy w szczególnych warunkach, uprawniających go do emerytury w niższym wieku emerytalnym.

W konsekwencji, jeśli zatrudnienie ubezpieczonego na statku morskim, u zagranicznego armatora, odbywało się na warunkach wymuszających jego zakwalifikowanie jako stosunku pracy i z tego tytułu opłacane były składki na ubezpieczenia społeczne, to okres tego zatrudnienia należy uznać za okres uprawniający do emerytury pomostowej, tj. okres pracy w szczególnych warunkach - przed dniem 1 stycznia 1999 r. w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (art. 4 pkt 5 ustawy o emeryturach pomostowych). Poglądy te są adekwatne do stanu faktycznego niniejszej sprawy, której spór nie dotyczy zatrudnienia na statku morskim u zagranicznego armatora po 31 grudnia 2008 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2016 r., II UK 430/15, OSNP 2018 nr 2, poz. 19), lecz o pracę przed tą datą.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467, z dnia 12 marca

2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Podobnie nie ma potrzeby dokonywania wykładni przepisów wskazanych przez skarżącego, skoro są one wykładane jednolicie, a skarżący nie przedstawił żadnych argumentów mogących tę wykładnię podważyć. Co więcej skarżący, formułując wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej, pominął milczeniem (zignorował) przywołane wyżej orzecznictwo, nie podejmując nawet próby polemiki jurydycznej z prezentowanymi poglądami.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ k.p.c., należało postanowić jak w sentencji.

r.g.